

Innst. 380 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:72 S (2016–2017)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag frå stortingsrepresentantane Sveinung Rotevatn, Terje Breivik, Pål Farstad, Ketil Kjenseth og Iselin Nybø om å styrke sosiale rettar for sjølvstendig næringsdrivande

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringa fremje forslag om å likestille vilkåra for pensjonssparing for sjølvstendig næringsdrivande/enkeltpersonføretak og frilansar med innskotsgrensene som gjeld for vanlege arbeidstakarar.
2. Stortinget ber regjeringa fremje forslag om å styrkje sjukelønsordninga for sjølvstendig næringsdrivande.
3. Stortinget ber regjeringa greie ut effektane av å forlengje ordninga som lar sjølvstendig næringsdrivande behalde retten til dagpengar, frå eitt til tre år ved overgangen frå lønsarbeid til eiga verksemd.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 30. mars 2017 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 25. april 2017 følger vedlagt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Fredric Holen Bjørdal, Lise Christoffersen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Stefan Heggelund, lederen Arve Kambe, Bente Stein Mathisen og Bengt Morten Wenstøb, fra Fremskrittspartiet, Lene Langemyr og Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, og fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø, viser til Representantforslag 72 S (2016–2017) om å styrke sosiale rettar for sjølvstendig næringsdrivande.

Komiteen viser til at gode sosiale rettigheter er en viktig forutsetning for å leve frie liv, og at rettigheter i folketrygden i stor grad er knyttet opp til et arbeidsforhold. Det er et forhold mellom innbetalinger til folketrygden og mottak av ytelser fra vårt felles sosiale sikkerhetsnett.

Komiteen viser til at forslagsstillerne foreslår tre utvidelser av de sosiale rettighetene i velferds- og pensjonssystemet for selvstendig næringsdrivende.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Venstre, vil påpeke at selvstendig næringsdrivende gjennomgående har de samme rettighetene i folketrygden som arbeidstakere, med unntak av dagpenger og sykepenger.

Selvstendig næringsdrivende har rett til sykepenger fra dag 17. Flertallet viser til at det er parallellitet for når staten overtar sykepengeansvaret, mellom ordinære arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende. De 16 første dagene har arbeidsgiver sykepengeansvar – dette gjelder også for selvstendig næringsdrivende.

Flertallet merker seg at statsråden i sitt svarbrev til komiteen er enig med forslagsstillerne i at det kan være grunn til å vurdere om selvstendig næringsdrivende bør ha bedre mulighet til skattefavourisert pensjonssparing. Eventuelle utvidelser må skje i forbindelse med ordinære budsjettprosesser.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017 fremmet forslag til Stortinget om å styrke den skattefavouriserte pensjonssparingen for selvstendig næringsdrivende. Dette flertallet merker seg at regjeringen vil gi bedre muligheter for selvstendig næringsdrivende til å sette av inntekt, gjennom innskudd, til pensjonsordning for selvstendig næringsdrivende fra 4 pst. av inntekt til 6 pst. av inntekt. I tillegg kan selvstendig næringsdrivende nyte godt av den forsterkede ordningen med individuell pensjonssparing (IPS), som regjeringen også foreslo i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017. Dette flertallet mener det er positivt å favorisere enkelte typer sparing for å stimulere til økt bruk av disse, i dette tilfellet pensjonssparing. Dette flertallet viser for øvrig til behandlingen av revidert nasjonalbudsjett og de vedtak som Stortinget gjør der.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at eventuelle endringer i pensjonssparing for selvstendig næringsdrivende må ses i sammenheng med utvikling av pensjonssystemet. Disse medlemmer mener man må ha et pensjonssystem med mindre ulikheter i opptjening av pensjon, slik at flere har en reell mulighet til å sikre seg 2/3 av tidligere inntekt med de begrensninger som ligger i grunnbøpstacket ved uttak av pensjon.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Venstre, viser til at selvstendig næringsdrivende betaler inn mindre til folketrygden, summen av arbeidsgiveravgift og trygdeavgift på inntektsskatten. Dette fordi selvstendig næringsdrivende kun betaler inn trygdeavgiften. Samtidig er flertallet opptatt av å gi gode rammevilkår for at flere skal starte egen virksomhet og skape verdier for den enkelte og samfunnet for øvrig.

Selvstendig næringsdrivende har anledning til å tegne tilleggsforsikring i folketrygden og at dette betales til selvkost. Flertallet merker seg i statsrådens svarbrev at den enkelte selv kan velge hvilket kostnads-/ytelsesnivå en vil legge seg på.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet påpeker at kostnadene knyt-

tet til å styrke sykepengegrunnlaget for selvstendig næringsdrivende er usikkert, og merker seg at det i fremtiden kan føre til høyere trygdeavgift. Disse medlemmer viser til at Proba samfunnsanalyse har vurdert skatteregler og velferdsordninger for selvstendig næringsdrivende sammenlignet med lønsmottakere, jf. Proba-notat av 14. mars 2017 «Skatteregler og velferdsordninger for selvstendige». Det konkluderes med at selvstendiges fordeler med lavere beskatning av sin næringsinntekt mer enn oppveier dårligere inntektskompensasjon blant annet ved sykdom. Disse medlemmer viser videre til NOU 2017:4 Delingsøkonomien – muligheter og utfordringer, som presenterer en tilsvarende konklusjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er et behov for å gjennomgå hvordan de sosiale ordninger slår ut for forskjellige typer selvstendige arbeidsforhold som frilansere, selvstendige næringsdrivende og ansatt i eget aksjeselskap sammenlignet med lønsmottakeres sosiale rettigheter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende og foreslå eventuelle forbedringer og på egnet måte komme tilbake til Stortinget med en sak.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Venstre, merker seg at det er knyttet stor usikkerhet til kostnadsanslag for en eventuell utvidelse av dagpengerettighetene til selvstendig næringsdrivende fra ett til tre år under etablering av virksomhet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil vise til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett for 2017 prioriterte å heve maksimalt sparebeløp i tjenstepensjon for enkeltpersonforetak til 6 pst., og at dette ville ha en årlig påløpt provenyeffekt på 180 mill. kroner. Dette medlem vil videre vise til at Senterpartiet vil bedre de sosiale ordningene for selvstendig næringsdrivende, særlig ved sykdom og fødsel. Dette medlem støtter derfor forslag 2 i representantforslaget.

Medlemmen i komiteen frå Venstre er oppteken av at det skal bli enklare å starte for seg sjølv, og meiner mangelen på sosial tryggleik er eit av dei vesentlege hindera som står att for at ikkje fleire gjer dette. Særleg er det grunn til å tru at dette er ei av årsakene til at ikkje fleire kvinner vel å bli sjølvstendig næringsdrivande.

Denne medlemen viser til at sjølvstendig næringsdrivande på fleire område kjem dårlegare ut enn arbeidstakarar, mellom anna gjennom mangelen på eige minstefrådrag på skatten. Det er vidare vanskeleg å sjå kvifor sjølvstendige skal bli ulikebehandla når det kjem til vilkåra for privat pensjonssparing, og denne medlemen kan heller ikkje sjå at fleirtalet grunngir denne forskjellsbehandlinga på ein tilfredsstillande måte.

Vidare viser denne medlemen til at Noreg har verdas truleg rausaste sjukelønsordning, men at sjølvstendige også kjem dårlegare ut når det gjeld dette. Det er rett som fleirtalet påpeiker, at det er mogleg å for eiga rekning teikne tilleggsforsikring hos Nav, men dette er det svært få som vel å nytte seg av, det vere seg fordi ordninga er for lite kjend, eller på grunn av kostnadane ved å teikne ei slik forsikring. Tryggleik for inntekt ved sjukdom er ein vesentleg del av den nordiske arbeidslivsmodellen, og mangelen på slik tryggleik er truleg ei vesentleg hindring for at ikkje fleire vel å starte for seg sjølve.

Denne medlemen viser til representantforslaget og set fram følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa fremje forslag om å likestille vilkåra for pensjonssparing for sjølvstendig næringsdrivande/enkeltpersonføretak og frilansar med innskotsgrensene som gjeld for vanlege arbeidstakarar.»

«Stortinget ber regjeringa greie ut effektane av å forlengje ordninga som lar sjølvstendig næringsdrivande behalde retten til dagpengar, frå eitt til tre år ved overgangen frå lønsarbeid til eiga verksemd.»

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Venstre set fram følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa fremje forslag om å styrkje sjukelønsordninga for sjølvstendig næringsdrivande.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringa gjennomgå sosiale ordningar for selvtendig næringsdrivande og foreslå eventuelle forbedringer og på egnet måte komme tilbake til Stortinget med en sak.

Forslag fra Senterpartiet og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringa fremje forslag om å styrkje sjukelønsordninga for sjølvstendig næringsdrivande.

Forslag fra Venstre:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringa fremje forslag om å likestille vilkåra for pensjonssparing for sjølvstendig næringsdrivande/enkeltpersonføretak og frilansar med innskotsgrensene som gjeld for vanlege arbeidstakarar.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringa greie ut effektane av å forlengje ordninga som lar sjølvstendig næringsdrivande behalde retten til dagpengar, frå eitt til tre år ved overgangen frå lønsarbeid til eiga verksemd.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:72 S (2016–2017) – Representantforslag frå stortingsrepresentantane Sveinung Rotevatn, Terje Breivik, Pål Farstad, Ketil Kjenseth og Iselin Nybø om å styrke sosiale rettar for sjølvstendig næringsdrivande – vedlegges protokollen.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 1. juni 2017

Arve Kambe

leder

Stefan Heggelund

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Arbeids- og sosialdepartementet v/statsråd Anniken Hauglie til arbeids- og sosialkomiteen, datert 25. april 2017****Representantforslag 72 S (2016-2017) fra representantene Sveinung Rotevatn, Terje Breivik, Pål Farstad, Ketil Kjenseth og Iselin Nybø om å styrke sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende**

Jeg viser til brev av 30.03.2017 fra Arbeids- og sosialkomiteen med vedlagt representantforslag 72 S (2016–2017) fra stortingsrepresentantene Sveinung Rotevatn, Terje Breivik, Pål Farstad, Ketil Kjenseth og Iselin Nybø.

Arbeids- og sosialkomiteen ber om en vurdering av følgende forslag:

"1. Stortinget ber regjeringa fremje forslag om å likestille vilkåra for pensjonssparing for sjølvstendig næringsdrivande/enkelpersonforetak og frilansar med innskottsgrensene som gjeld for vanlege arbeidstakarar.

2. Stortinget ber regjeringa fremje forslag om å styrkje sjukelønsordninga for sjølvstendig næringsdrivande.

3. Stortinget ber regjeringa greie ut effektane av å forlengje ordninga som lar sjølvstendig næringsdrivande behalde retten til dagpengar, frå eitt til tre år ved overgangen frå lønsarbeid til eiga verksemd."

Vurdering av forslag 1:

Jeg har innhentet følgende svar fra finansministeren:

"Selvstendig næringsdrivende, personlig deltaker i deltakerlignet selskap og ansatt eier av aksjeselskap eller allmennaksjeselskap kan få inntektsfradrag for innbetalt premie for pensjonsordning som tilfredsstillende vilkår fastsatt i lov om innskuddspensjon. Fradraget kan maksimalt utgjøre 4 pst. av beregnet personinntekt fra næring mellom 1 G og 12 G.

For ansatte er det mulig å spare inntil 7 pst. av lønn opp til 7,1 G, og med et tilleggsinnskudd på 18,1 pst. av lønn mellom 7,1 G og 12 G. Tjenestepensjonsordningene er kollektive ordninger med krav om at de ansatte skal behandles likt. De ansatte kan ikke reservere seg mot medlemskap, og arbeidsgiver fastsetter sparenivået for de ansatte. Innskuddsordninger for selvstendig næringsdrivende har egentlig mer form av en individuell pensjonssparing. Det er den enkelte næringsdrivende som selv avgjør hvor mye av egen inntekt som skal spares til egen pensjon. Det kan derfor argumenteres for at selvstendige næringsdrivende uten ansatte bør spare til egen pensjon gjennom ordinær sparing. Selvstendig næringsdrivende har dessuten også tilgang til skattefavoredert individuell pensjonssparing (IPS).

Jeg er likevel enig med representantene bak forslaget i at det kan være grunn til å vurdere om selvstendig næringsdrivende burde ha bedre mulighet til skattefavoredert pensjonssparing. Det må en i så fall vurdere og komme tilbake til i sammenheng med en framtidig budsjettbehandling. Det er ellers helt sentralt i regjeringens skattepolitikk å gjøre det attraktivt å drive næringsvirksomhet i Norge, og her er de selvstendig næringsdrivende viktige."

Vurdering av forslag 2:

Etter folketrygdloven har selvstendig næringsdrivende rett til sykepenger fra staten fra 17. dag, med 65 prosent dekning av sykepengegrunnlaget. Arbeidstakere har rett til sykepenger fra første dag med 100 prosent dekning av sykepengegrunnlaget. De første 16 dagene skal arbeidsgiver utbetale sykepengerne. Fra 17. dag utbetaler staten sykepengerne.

Selvstendig næringsdrivende har en lavere kompensasjonsgrad enn arbeidstakere. Hovedtrekkene ved dagens sykelønnsordning ble vedtatt i 1977 (Ot.prp. nr. 68 for 1976-1977), og trådte i kraft i 1978. Det framgår av proposisjonen at for mange selvstendig næringsdrivende vil kortvarig arbeidsuførhet ikke influere på den inntekt som virksomheten tilfører ham eller henne. For noen vil arbeidsuførheten medføre en øyeblikkelig og fullstendig tap av næringsvirksomheten (for eksempel ved lege- og tannlegevirksomhet). For andre vil inntektstapet først inntre etter lengre tids fravær (for eksempel større bedrifter hvor inntekt skriver seg fra administrering av virksomheten, og hvor kortere fravær ikke får direkte innflytelse på driftsresultatet). Av den grunn vil ikke alle selvstendige næringsdrivende ha behov for samme dekningsnivå. Det vil derfor ikke være rimelig å påtvinge gruppen som helhet den høye premie som et dekningsnivå på 90/100 prosent ville betinget. Blant annet på denne bakgrunn ble det obligatoriske dekningsnivået for sykepenger for selvstendige satt til 65 prosent.

Videre er selvstendig næringsdrivende sine egne arbeidsgivere og de må derfor som andre arbeidsgivere dekke sykepengene de første 16 dagene av sykefraværet.

Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift bidrar til å finansiere folketrygden. Selvstendig næringsdrivende betaler kun trygdeavgift. Bidraget fra selvstendig næringsdrivende er dermed lavere enn for arbeidstakere som bidrar både gjennom arbeidsgivers og arbeidstakers innbetaling.

Proba samfunnsanalyse har på oppdrag fra Arbeids- og sosialdepartementet blant annet vurdert skatteregler og velferdsordninger for selvstendig næringsdrivende sammenlignet med lønnsmottakere, jf. Proba-notat av 14.3.2017 "Skatteregler og velferdsordninger for selvstendige". Notatet konkluderer med at selvstendiges fordeler med lavere beskatning av deres næringsinntekt mer enn oppveier dårligere inntektskompensasjon blant annet ved sykdom. Tilsvarende konklusjon framkommer i NOU 2017:4 Delingsøkonomien – muligheter og utfordringer, som nå er på offentlig høring.

Selvstendig næringsdrivende har mulighet til å tegne tilleggsforsikring i folketrygden for å få sykepenger på linje med arbeidstakere. Mot særskilt premie kan de tegne tilleggsforsikring som gir rett til sykepenger med 1) 65 prosent fra første dag, 2) 100 prosent fra 17. dag eller 3) 100 prosent fra første dag. Dette gir mulighet til å betale for å oppnå samme rett til sykepenger som arbeidstakere. Frivillig tilleggs-trygd er basert på selvkost og premiesatsene fastsettes årlig gjennom forskrift.

Blant annet på bakgrunn av gjennomgangen av ordningen som er gjort av Proba samfunnsanalyse og vurderingene som er gjort av Delingsøkonomiutvalget, anser Regjeringen at sykelønnsordningen for selvstendige er tilpasset gruppens bidrag til finansiering av ordningen.

Jeg vil bemerke at fra henholdsvis 1. januar og 1. juli 2015 fikk selvstendig næringsdrivende samme rett til pleiepenger og omsorgspenger fra trygden som arbeidstakere gjennom budsjettforliket med Kristelig folkeparti og Venstre høsten 2014.

Vurdering av forslag 3:

Etter folketrygdloven § 4-6 tredje ledd, kan en dagpengemottaker etter søknad beholde dagpengene i inntil tolv måneder under planlegging og etablering av egen virksomhet.

I 2016 tok regjeringen initiativet til flere endringer i dagpengeregelverket, som ett av flere tiltak mot økende arbeidsledighet. Blant annet ble det på bakgrunn av et forslag i Prop. 112 L (2015-2016) Endringer i folketrygdloven, lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (økt minste pensjonsnivå til enslige alderspensjonister og andre endringer), vedtatt å utvide perioden med rett til dagpenger under etablering fra ni til tolv måneder, fra 1. juli 2016.

Representantene viser til at utvidelsen har ført til at langt flere har etablert egen virksomhet mens de har mottatt dagpenger, i forhold til tidligere år. På bakgrunn av den positive utviklingen når det gjelder antall etableringer, mener representantene at en ytterligere utvidelse av perioden vil kunne føre til at enda flere egenetableringer.

Adgangen til å motta dagpenger i inntil tolv måneder under etablering av egen virksomhet fremgår som nevnt, direkte av folketrygdloven § 4-6, mens det av forskrift om dagpenger under arbeidsløshet av 16. september 1998 nr. 890 (dagpengeforskriften) § 5-1 andre ledd, fremgår at tolv månedersperioden deles inn i en utviklingsfase på inntil åtte måneder og en oppstartsfasen på inntil fire måneder. Etablereren må søke Arbeids- og velferdsetaten før hver enkelt fase. Etablereren kan motta dagpenger i en utviklingsfase og i en oppstartsfasen, alternativt motta dagpenger i kun en av fasene. Den nærmere begrunnelsen for denne inndelingen i faser fremgår av Ot.prp. nr. 62 (1992-93) Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 12 om folketrygd (dagpenger under arbeidsløshet), som det også er vist til i lovproposisjonen våren 2016 (Prop 112 L (2015-2016) Endringer i folketrygdloven, lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (økt minste pensjonsnivå til enslige alderspensjonister og andre endringer)). Begrunnelsen for dette er at de som får beholde dagpengene mens de arbeider med å etablere egne virksomheter samtidig er fritatt fra et grunnleggende vilkår for rett til dagpenger, nemlig å være *reell arbeidssøker*. Dagpengene blir heller ikke avkortet (gradert) mot arbeid i forbindelse med etableringen, mens det for alle andre blir avkortet både mot lønnet og ulønnet arbeid.

Dagpengeperioden er begrenset til maksimum 104 uker (to år), dersom den tidligere inntekten var over 2 G det sist avsluttede kalenderåret før søknadstidspunktet, og maksimum 52 uker, hvis inntekten var lavere. Dersom en vil utvide perioden med rett til dagpenger under etablering til tre år, innebærer det altså ikke bare at etablerere kan få dagpenger på særskilte vilkår i hele den ordinære dagpengeperioden, men også at de vil kunne få dagpenger i en vesentlig lengre periode enn alle andre. Dagpengene har som formål å kompensere delvis for inntektsbortfall ved arbeidsløshet, mens man søker jobb; de skal ikke primært være en støtteordning for etablerere. Dette taler imot at de som skal etablere virksomheter, og som allerede er unntatt fra grunnleggende vilkår etter dagpengeregelverket, skal få dagpenger i en lengre periode enn alle andre dagpengemottakere.

En etablererperiode på ett år kan i mange tilfeller være for kort. Dette kan tale for å vurdere en alternativ utvidelse som kan gi rett til dagpenger under etablering i en større del av dagpengeperioden, eller på andre vilkår enn etter gjeldende regler. De som ønsker å etablere sin egen virksomhet, har likevel ingen garanti for å lykkes, selv med en lengre periode med rett til dagpenger under etablering. Dagpengemottakere som etablerer en virksomhet med dagpenger, bruker av sin totale dagpengeperiode, og tar uansett en risiko ved at de etter en periode med egenetab-

ring kan stå igjen uten inntekt fra virksomheten, og uten rett til dagpenger. Dette kan være et argument for å vurdere om det er andre virkemidler enn en utvidet dagpengerett som skal bidra til å legge til rette for at flere vil satse på egenetableringer.

Forslaget vil trolig føre til at flere personer ønsker å gå på dagpenger mens de etablerer egen virksomhet, men det er usikkert hvor stor tilstrømmingen vil være. Økonomiske konsekvenser av forslaget er derfor usikre. Et regneeksempel som tar høyde for økt tilstrømming tilsier at forslaget kan gi et økt bevilgningsbehov på totalt om lag 540 mill. kroner på kap. 2541, post 70, fordelt over flere år.

Gjennomføring av regelverksendringer kan medføre utviklingskostnader og endrede driftskostnader for Arbeids- og velferdsetaten. Som følge av behov for å tilrettelegge IKT-systemene i etaten, må det også vurderes når det er mulig å iverksette forslaget. Dette er ikke hensyntatt i beregningen.

Det gjøres oppmerksom på at det henvises til folketrygdloven § 4-6 tredje ledd, i folketrygdloven § 15-6 første ledd bokstav d, som gjelder egenetablering som aktivitetsplikt for rett til stønader til enslig mor eller far. Det betyr at eventuelle endringer av perioden med rett til dagpenger under etablering jf. folketrygdloven § 4-6 tredje ledd, vil få betydning også for mottakere av ytelser etter folketrygdloven kap 15 som etablerer egen virksomhet, med mindre det gjø-

res endringer i § 15-6. Dette er ikke tatt hensyn til i beregningen.

Avslutningsvis vil jeg fremheve at Regjeringen har hatt en økt innsats mot gründere og vil nevne følgende:

- I statsbudsjettet for 2017 har Regjeringen styrket bevilgningene til næringsrettet forskning og innovasjon med over tre milliarder kroner sammenlignet med 2013, inkludert beregnet skattefradrag fra skattefunnordningen. Det kommer gründerne til gode.
- Vi har styrket ordningene som hjelper gründere til å starte og vokse. Unge, innovative bedrifter i hele landet trenger kapital og kompetanse for å lykkes, og for bidra til omstilling av næringslivet.
- Vi har lagt fram en gründerplan hvor vi presenterer tre satsingsområder som til sammen skal skape og forsterke en kultur for gründerkap i Norge:
 1. Bedre tilgang på kapital i tidlig fase
 - Innovasjon Norges landsdekkende etablerertilskuddsordning støtter gründere som har nye ideer med stort vekstpotensial. Rammene til ordningen er under denne regjeringen nesten tredoblet, fra 80 mill. kroner i 2013 til 228 mill. kroner i 2017
 2. Økt tilgang på kompetanse
 3. Et mer attraktivt gründerland.

